

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਜੇਵੀ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਜੇ, ਐਮਐਸ ਲਿਬਰਰਹਾਨ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਮੋਗੀਆ, ਜੇਜੇ।

ਗੁਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪਿੰਡ ਬਠੋਈ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਜਾਗਰ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 13 ਆਫ 1986

10 ਸਤੰਬਰ, 1990

ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961- ਐੱਸ. 7 ਅਤੇ 11 - ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ - S. 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ - ਗੁਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ - ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਭੁਗਤ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੭)

ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਐਨ. ਸੇਠ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਕੰਗ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ 22 ਸਤੰਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਮਾਨਯੋਗ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਸ. ਲਿਬਰਰਹਾਨ, ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਮੋਗੀਆ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 10 ਸਤੰਬਰ, 1990 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

1 ਨਵੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1985 ਦਾ 217

ਆਰ.ਐਸ.ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਐਚ.ਐਸ ਮੱਤੇਵਾਲ, ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ, ਐਚ.ਐਸ. ਰਿਆੜ ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਰਾਜ ਲਈ।

ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ: ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ।

ਰਾਜੀਵ ਕਟਾਰੀਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.

ਓਪੀ ਗੋਇਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਈ.ਐਸ. ਸਾਗੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬ ਦੇ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਸੀ.ਜੇ

(1) 1986 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1870, ਜਦੋਂ ਮੇਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਪੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: -

“ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਸੈਕਟਰੀ ਟੈਰੀ, ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਪੰਚਾਇਤ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 1983

(1) ਐਲਾਨਾਮ 385 ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਹੋਰ, 1984 PLJ 580, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ 1986 ਦਾ ਐਲ.ਪੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 13, ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਬੈਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਕਤ ਐਲ.ਪੀ.ਏ., ਜੋ ਕਿ 1985 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 217 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ. 1 ਨਵੰਬਰ, 1985 (ਹੁਣ 1986 PLJ 404 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਡੀਡ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਉਕਤ ਐਲਪੀਏ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬਠੋਈ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਏਆਈਐਫ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ, ਪਿੰਡ ਬਠੋਈ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 296 ਕਨਾਲ 6 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਲਾਭ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ, ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 217 ਆਫ 1985 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਜੋਂ ਉਲਝਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ 3 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਬੰਧਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਚਾਇਤ। ਇਸ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 19 ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਪੰਜਾਬ, (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ 1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ: 19 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ, (2) ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਤੇ 1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ

Gram Panchayat village Bathoi Kalan, Tehsil and District Patiala v.
Jagar Jtiam and others (J. V. Gupta, J.)

ਨੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਲਦੇਵ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ। ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ), ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(3) ਬਾਲਡ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ 31 (ਸੁਪੈਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ, 1 ਗ੍ਰੈਡ ਗੁਹਲਾ, (3) ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ * ਮੇਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 19 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 1976 ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰੀ ਫਰਮਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

- (1) 1984 PLJ: 580.
- (2) 1983(1) ILR 385.
- (3) 1983 ਪੰਜਾਬ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 116.

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ। ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ-

“ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਖੁਦ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ 1981 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1961 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4, 1981 ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 2 ਦੁਆਰਾ ਕਾਲਪਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 13 ਨੂੰ ਮਈ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 4, 1961, ਅਤੇ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖਾਈ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 4 ਮਈ, 1961, ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਧਾਰਾ 13 ਨੂੰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਪਟਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 19 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਹਾਇਕ ਕਲੈਕਟਰ, 1 ਗ੍ਰੈਡ, ਗੁਹਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1983 ਪੀ.ਐਲ.ਜੇ. 116 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੇਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਧ

Gram Panchayat village Bathoi Kalan, Tehsil and District Patiala v.
Jagar Jtiam and others (J. V. Gupta, J.)

ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ, 1981 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. II ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।, ਸਾਧਨ, ਕਸਟਮ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਬੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1976 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਉਪਬੰਧ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ, ਸਾਧਨ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।"

1981 ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਟ ਨੰ. II ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਡੀ ਸੀ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਯੰਤਰ, ਰਿਵਾਜ, ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।"

ਦੇਵਾਂ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(4) ਪੇਅ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ: ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਕੂਲੈਕਟਰ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੋਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰੀ ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।).

(6) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1981 ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ II ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਾਲ 1974 ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ:

“ਕੁਝ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

- (1) ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਦੇਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਸਬੰਧਤ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਵਸਨੀਕ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1974 ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ।
- (2) ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਸਬੰਧਤ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ;
- (3) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ

ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਨੂੰ ਸੁਣੋ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਉਕਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ► ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਕਰਨਾਲ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਪਿਹੋਵਾ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਿਹੋਵਾ, (4) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ. ਸਿਟੋ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 13-ਏ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕੋਬਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਭੁਗਤ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਜਿੰਦਰ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ

Gram Panchayat village Bathoi Kalan, Tehsil and District Patiala v.
Jagar Jtiam and others (J. V. Gupta, J.)

ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ), ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(8) ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, 1986 ਦਾ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 13 ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਕਟ ਨੰ. 19, 1976 ਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1870, 1986 ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 19 ਅਕਤੂਬਰ, 1984 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 1 ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੀ.ਸੀ.ਜੀ

(4) 1976 ਪੀ.ਐਕਸ.ਜੇ. 237.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭੂਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ